

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Lubora Veselého a soudkyň JUDr. Markéty Čermínové a JUDr. Elišky Galiazzo v právní věci

žalobkyně: **R. L.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátkou JUDr. Markétou Vaňkovou, Ph. D.
sídlem Lojovická 797/20, 142 00 Praha 4

proti
žalovanému: **F.L.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Lenkou Chalupníčkovou
sídlem Nerudova 259, 251 69 Velké Popovice

o výživné manželky

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 1. února 2022,
č. j. 26 C 84/2021 - 113,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému náklady odvolacího řízení ve výši 11 614,16 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Lenky Chalupníčkové.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Záhrubská

1. Napadeným rozsudkem nalézací soud zamítl žalobu o stanovení povinnosti žalovanému platit žalobkyni od 8. 10. 2020 výživné manželky ve výši 8 500 Kč měsíčně (výrok I.) a žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení 34 616,90 Kč (výrok II.). Z nabídek práce z 22. 4. 2021 nalézací soud zjistil, že pro invalidní občany s II. stupněm invalidity jsou nabídky práce v lokalitě xxx. Dále vyšel ze zjištění, že manželství účastníků bylo rozvedeno s právní mocí rozsudku 25. 6. 2021. Žalobkyně je invalidní v II. stupni invalidity (50 % pokles pracovní schopnosti) s datem vzniku invalidity 13. 4. 2015, v roce 2020 pobírala invalidní důchod II. stupně ve výši 9 860 Kč měsíčně, od 1. 1. 2021 výše důchodu činila 10 373 Kč měsíčně, od 10. 7. 2019 byla v pracovní neschopnosti. Žalobkyně vlastní stavbu pro rodinnou rekreaci č. ev. xxx, která je součástí pozemku parc. č. xxx, v k. ú. xxx, obec xxx). Na rekonstrukci si vzala půjčku ve výši 300 000 Kč u České spořitelny, a. s., jejíž nesplacená výše činí cca 50 000 Kč. Žalovaný soukromě podniká, za rok 2019 základ daně žalovaného z podnikání činil 145 746 Kč, za rok 2020 činil 74 808 Kč. Dále vzal za prokázáno, kolik a na jak vysoké částky vystavil žalovaný za rok 2020 faktury jako dodavatel odběrateli J. J. za zahradnické práce. Žalovaný má účet u Raiffeisenbank, a. s., ke dni 29. 5. 2021 činil zůstatek 670,28 Kč a ke dni 19. 6. 2020 9,97 Kč, od 24. 9. 2014 má účet se zůstatkem 0 Kč. Žalovaný bydlí s přítelkyní v domě jejího otce, na chod domácnosti přispívá částkou 5 000 Kč měsíčně. Jeho příjem z podnikání, který je jeho jediným zdrojem příjmu, poklesl z důvodu protipandemických opatření a v důsledku toho, že klienti se obávají obracet se na řemeslníky a řada osob se o své zahrady začala starat sama. Obdržel pouze na jaře kompenzační bonus ve výši 25 000 Kč. Částku 4 500 Kč a 2 500 Kč z nařízeného předběžného opatření žalobkyni zaplatil ze svých finančních prostředků, na další platby si musel půjčit od matky. Po dobu, co bydleli se žalobkyní, žalobkyni dával na chod domácnosti 10 000 Kč. Nevlastní žádnou nemovitost. Dále soud vzal za prokázáno, jaké částky poukázala matka žalovaného žalovanému na jeho účet č. xxx u Raiffeisenbank, a. s. Takto zjištěný skutkový stav nalézací soud posoudil podle ust. § 697 odst. 1, 2 o. z., a dospěl k závěru, že nejsou splněny zákonné předpoklady pro uložení výživovací povinnosti žalovanému. Poukázal na to, že u žalovaného došlo za rok 2020 k výraznému propadu příjmu; pokles zakázek v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 prokázala i svědecká výpověď p. J.. Schopnost žalobkyně pracovat je omezena pouze z 50 %, nabídky práce jsou i pro invalidní osoby s invaliditou II. stupně. O nákladech řízení rozhodl podle úspěchu účastníků ve sporu.
2. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné a přípustné odvolání. Nalézacímu soudu vytkla, že nesprávně posoudil právní otázku nároku žalobkyně na výživné nerozvedené manželky, kdy do rozhodného období zahrnoval i období po právní moci rozsudku rozvodu manželství účastníků. Stejně tak se zejména zabíral příjmy žalobkyně, jejími majetkovými poměry, které hodnotil jen v některých souvislostech, nikoliv celkově. Zcela opomenul zdravotní stav žalobkyně neumožňující výkon zaměstnání i skutečnost, že žalobkyně je evidována úřadem práce a že byla nucena si vypůjčovat finanční prostředky. Oproti tomu vzal za prokázána tvrzení žalovaného o jeho velmi nízkých finančních prostředcích, aniž by v tomto směru byla tvrzení žalovaného jím podložena. Za podstatné vzal skutečnost, že matka žalovaného zasílá svému synovi finanční prostředky, kdy většina těchto plateb vyjma dvou prvních je realizována až po rozhodném období, tj. v době, když již účastníci sporu byli rozvedeni. K prokázání tvrzení matky soudu I. stupně stačilo její písemné vyjádření, ač z výsledku otce a i svědka R. N. je zřejmé, že mezi vyjádřením matky žalovaného a jimi tvrzenými skutečnostmi jsou značné rozpory - ať již se týká tvrzení o bydlení syna (žalovaného) u matky, o finanční podpoře žalovaného matkou a další. Dále nalézacímu soudu vytkla, že ohledně poměrů žalovaného nesprávně vyšel z tvrzení žalovaného a jím doloženého daňového přiznání, z jím zde uvedeného základu daně. Ač žalovaný neprokázal žádné náklady, údajně hrazený nájem matce za bydlení a další. Pokud se týká jeho příjmů, soud nevzal v potaz ani výpověď svědka N., který potvrzoval, že vyjma zahradnických prací

realizovaných pro p. J. žalovaný měl ještě jiné činnosti, které za úplatu realizoval. Stejně tak je třeba vzít v úvahu, že podnikání žalovaného v oblasti zahradnictví nebylo větší měrou postiženo proticovidovými opatřeními, jednalo se o práce venku, kdy naopak řada lidí tuto dobu využila na zhodnocování či zlepšování svých nemovitostí vč. zahradních ploch. Soud též nevzal v úvahu všechny náklady hrazené žalobkyní týkající se plateb ohledně nemovitosti, hrazení půjčky vzaté za manželství, stejně tak náklady na zvířata, na jídlo, oblečení, hygienické prostředky, léky atd. Zdůraznila, že je nemocná a v invalidním důchodu již od roku 1991. Z těchto důvodů pracovala pouze příležitostně, a to brigádně do roku 2007, kdy se podrobila rozsáhlé operaci a kdy jí byl zřízen xxx. Od této doby již nemůže pracovat, je řazena mezi vysoce rizikové osoby, je léčena v Xxx nemocnici, je tedy velmi nereálným její pracovní zařazení. Naproti tomu žalovaný je mladý zdravý muž, vyučený coby zahradník, který je schopný provádět i jiné řemeslné práce. Chování žalovaného vyvolává dojem ryzí účelovosti, aby žalovaný neměl větší finanční příjem a nemusel žalobkyni hradit výživné. Pokud žalovaný neměl práci, je s podivem, že se nebyl nahlásit na úřadu práce a jeho prostřednictvím si nehledal nějaké pracovní nabídky. Dovožovala, že tvrzení žalovaného ohledně jeho příjmů neodpovídají skutečnosti. Je to naopak ona, která vyjma invalidního důchodu nemá jinou možnost příjmu a současnou situaci musela opakovaně řešit půjčkami od sousedek, svých kamarádek v místě bydliště. Odvolacímu soudu navrhla, aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil nalézacímu soudu k dalšímu řízení.

3. K podanému odvolání se vyjádřil žalovaný. Uvedl, že jeho příjmy po dobu trvání manželství byly prokázány a při rozhodování o rozsahu vyživovací povinnosti nelze při zjišťování možností výživou povinného vycházet z domněnky existence dalšího příjmu, jak činí žalobkyně. Poukázal na to, že ačkoliv žalobkyně v řízení tvrdí, že měl a musel mít vysoký příjem (30 000 Kč – 40 000 Kč), tak sama ve své výpovědi před Krajským soudem v Praze ve věci rozvodu manželství účastníků uvedla, že žalovaný po dobu manželství dostatečně nevydělával a naopak dělal dluhy. Navíc před nalézacím soudem uvedla, že výše příjmu jí nikdy nebyla známa. Tvrzení žalobkyně, že řada lidí využila „dobu covidovou“ ke zhodnocování a zlepšování svých nemovitých věcí včetně zahradních ploch, není nijak prokázáno. Naopak lidé v dané době byli opatrní (ať už z finančního hlediska, kdy se báli o práci a výděly, tak i z hlediska zdravotního), mnoho věcí si raději udělali sami a nechtěli být v kontaktu s jinými osobami, zejména potom s těmi, kteří se scházeli s jinými. Žalovaný provedl veškerou možnou práci, kterou mohl, za tu dostal odměnu, a ta se odráží v daňovém přiznání. Rozhodně žalovaný neměl vyšší příjem, který by jakkoliv zvyšoval jeho životní a kulturní úroveň oproti úrovni žalobkyně. Žalobkyně do svých nákladů uvádí náklady týkající se nemovitosti a hrazení půjčky, tyto náklady jsou žalobkyní vynakládány na její nemovitou věc ve výlučném vlastnictví, v důsledku čehož došlo (dochází) k jejímu zhodnocení. Uváděné náklady na jídlo apod. jsou irrelevantní, tyto má i žalovaný. Navíc žalobkyně vypověděla, že po čas společné domácnosti ji žalovaný přispíval na společné jídlo, hygienu apod., kdy vlastně, co přispěl, to spotřeboval. Tudíž pokud žalovaný již nesdílel společnou domácnost, snížily se výdaje o jeho potřeby, na které žalobkyni přispíval, a tudíž žalobkyně tak nemůže mít po jeho odchodu vyšší náklady, než které měla v době společného soužití. Nalézací soud postupoval správně, když při hodnocení majetkových poměrů přihlédl nejen k fakticky dosahovaným příjmům, ale i k celkové sumě movitého a nemovitého majetku účastníků, kdy žalovaný nemá majetek vyšší hodnoty a žalobkyně vlastní nemovitou věc. Dále pak konstatoval, že nalézací soud nesnižoval či nezpochybňoval zdravotní stav žalobkyně, pouze uvedl, že v místě jejího bydliště je několik pracovních nabídek pro osoby se zdravotním postižením druhého stupně. Žalobkyně uvádí, že třetí stupeň invalidity jí „utekl“ o pár bodů, byť ze spisu vyplývá, že její pracovní schopnost je snížena o 50 %, což je na úplně spodní hranici II. stupně. Odvolacímu soudu navrhla, aby napadený rozsudek potvrdil.

4. U jednání odvolacího soudu ještě žalobkyně doplnila, že v mezidobí jí byl přiznán III. stupeň invalidity, a to zpětně od 19. 5. 2021.
5. Z podnětu podaného odvolání přezkoumal odvolací soud rozsudek nalézacího soudu a přezkoumal zároveň i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo (ust. § 212, § 212a o. s. ř.). Poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
6. Nalézací soud provedl dostačující dokazování, provedené důkazy zhodnotil v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů (§ 132 o. s. ř.) a učinil na jejich základě odpovídající skutkové závěry, od nichž nemá odvolací soud důvod se odchylovat, přičemž výtky odvolatelky týkající se hodnocení důkazů a právních závěrů nalézacího soudu, neshledal odvolací soud opodstatněnými. V projednávaném případě záviselo rozhodnutí na zásadním závěru o tom, zda účastníci tohoto řízení měli jako manželé v rozhodném období shodnou hmotnou a kulturní úroveň, či zda úroveň žalovaného byla natolik vyšší, že by pro žalobkyni zakládala nárok na výživné manželky.
7. Podle ust. § 697 odst. 1 o. z. manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje zásadně stejnou hmotnou a kulturní úroveň. Vyživovací povinnost mezi manžely předchází vyživovací povinnosti dítěte i rodičů. Ve vztahu k požadavku zásadně stejné hmotné a kulturní úrovni Ústavní soud dovozuje: *„Na požadavek stejného životního standardu obou manželů je nutno pohlížet s určitými korekcemi, když životní úroveň nelze posuzovat toliko ve vztahu k dosahovaným měsíčním příjmům, ale je třeba vzít v úvahu všechny majetkové a osobní poměry. Institut výživného mezi manžely pak plní určitou „dorovnávací“ funkci v případě, že by životní standard jednoho z manželů byl zřetelně odlišný.“* (viz usnesení sp. zn. I. ÚS 2822/16). Pokud je mezi příjmy manželů i po započtení odůvodněných výdajů obou z nich markantní rozdíl, je zřejmé, že v takovém případě nemůže být hmotná a kulturní úroveň účastníků zásadně stejná.
8. Ve zde souzené věci pak nebylo ani tvrzeno, ani prokazováno, že by životní úroveň žalovaného byla zřetelně vyšší, než životní úroveň žalobkyně ode dne, kdy žalovaný opustil rodinnou domácnost, vedenou do té doby v nemovitosti vlastnický náležející žalobkyni. Za situace, kdy manželé spolu nežijí, je nutné pohlížet na požadavek stejné úrovně jinak, jelikož ten manžel, který bydlí mimo rodinnou domácnost, může mít větší náklady na zajištění svého životního standardu. Proto je tedy nutné zjišťovat nejen majetkové poměry každého z manželů, ale i odůvodněné potřeby a výdaje, které plynou z odděleného soužití. Tak je tomu i ve zde souzené věci, kdy žalobkyně zůstala bydlet v jí vlastněné nemovitosti, která byla v průběhu manželství zhodnocena tak, že slouží k trvalému bydlení, zatímco žalovaný žádnou nemovitost nevlastní a nebylo sporováno jeho tvrzení, že v současnosti bydlí spolu se svou partnerkou v domě jejího otce, kterému (logicky) přispívá na náklady svého bydlení, když po opuštění rodinné domácnosti bydlel krátce u matky a u svých přátel. Se žalovaným lze souhlasit v jeho argumentaci, že veškeré své příjmy dosahované za trvání manželství prokázal a tvrzení žalobkyně o tom, že jeho příjmy jsou mnohem vyšší, zůstalo pouze v rovině jejích spekulací.
9. Z obecných ustanovení o výživném je třeba v souvislosti s vyživovací povinností mezi manžely zmínit ust. § 913 o. z., podle něhož pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného (odst. 1) a při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného je třeba také zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika. Dále je třeba přihlídnout k tomu, že povinný o oprávněného osobně pečuje, a k míře, v jaké tak činí; přihlídně se popřípadě i k péči o rodinnou domácnost (odst. 2).

10. Ve zde souzené věci nebylo ani tvrzeno, že by se žalovaný vzdal pro něho výhodnějšího zaměstnání, když bylo správně zjištěno, že žalovaný pracuje v oboru své kvalifikace, a rovněž nebylo tvrzeno, že by se vzdal majetkového prospěchu či podstupoval nepřiměřená majetková rizika. Naproti tomu bylo spolehlivě zjištěno, že žalobkyně, ač její pracovní schopnost je omezena z 50 %, nepracovala podle svých možností, a i pokud je v pracovní neschopnosti, stále je příjemkyní invalidního důchodu, který, jak bylo prokázáno, je vyšší než příjmy žalovaného, jak vyplynulo z jeho daňových přiznání.
11. Rovněž pak nebylo ani tvrzeno, že by životní úroveň žalovaného byla výrazně vyšší, než u žalobkyně, fakticky, tedy kupř. že by se žalovaný oblékal či stravoval na vyšší úrovni, že by trávil luxusnější dovolené, než žalobkyně, že by používal luxusnější automobil či telefon, či snad že by si za trvání manželství uspořil vyšší finanční částku, atp. Žalobkyně pouze odkazovala na částku 10 000 Kč měsíčně, kterou jí žalovaný v době společného soužití dával na vedení společné domácnosti a kterou by (aspoň z nadpoloviční většiny) ráda zachovala i po odchodu žalovaného z rodinné domácnosti, aniž však reflektovala, že tato částka sloužila i k uspokojování potřeb žalovaného a ke společnému stravování, tedy de facto k uspokojování potřeb žalovaného, na které žalobkyně po jeho opuštění rodinné domácnosti již nevynakládá ničeho.
12. Ohledně hmotné úrovně je pak na tom žalobkyně oproti žalovanému lépe, když je výhradní vlastnící nemovitosti uzpůsobené k trvalému bydlení, kde také žije, a která byla za trvání manželství zhodnocena. Žalovaný žádnou nemovitost nevlastní, za své bydlení musí vynakládat prostředky.
13. Odvolací soud závěrem poznamenává, že shodně se soudem nalézacím nepovažuje za nutné provést svědecký výslech matky žalovaného, když nebylo ani tvrzeno, že tímto výslechem by bylo prokázáno, že žalovaný měl za trvání manželství vyšší životní úroveň než žalobkyně. Sama skutečnost, že matka žalovaného žalovanému poukazovala na jeho účet různé finanční částky, prokázána spolehlivě byla, když odvolací soud nehodnotí tuto prokázanou skutečnost za relevantní v tomto řízení, zvláště ne s ohledem na částky poukazované až po právní moci rozvodu manželství účastníků.
14. Ze všech uvedených důvodů se odvolací soud plně ztotožňuje se závěrem soudu nalézacího o tom, že ve zde souzené věci nejsou splněny zákonné předpoklady pro to, aby žalovanému byla stanovena povinnost platit žalobkyni výživné nerozvedené manželky, neboť hmotná a kulturní úroveň nebyla u žalobkyně nižší, než u žalovaného. Proto napadený rozsudek za použití ust. § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil včetně správného akcesoricky navazujícího výroku o nákladech řízení.
15. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn plným úspěchem žalovaného v odvolacím řízení. Náklady na straně žalovaného jsou tvořeny odměnou advokátky za dva úkony právní služby (vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu) při tarifní hodnotě žádaného výživného (za dobu od října 2020 do června 2021, kdy nabyl právní moci rozsudek o rozvodu manželství účastníků, tedy 9 měsíců x 8 500 Kč = 76 500 Kč), tedy 2 x 4 180 Kč, dále náhrada dvou režijních paušálů po 300 Kč, náhrada cestovného za cestu z místa sídla advokátní kanceláře k procesnímu soudu a zpět v délce 2 x 28 km = 56 km, uskutečněné osobním automobilem s průměrnou spotřebou nafty 5,6 l/ 100 km, při průměrné ceně nafty 45 Kč / litr a paušální náhradě za použití vozidla 4,70 Kč / 1 km, tedy 7,83 Kč za 1 km x 56 = 438,48 Kč a dále pak náhrada za ztrátu času na cestě v rozsahu dvou započatých půlhodin 2 x 100 Kč = 200 Kč. K tomu nutno připočíst DPH ve výši 21 %, jejíž plátkyní advokátka žalovaného je, ve výši 2 015,69 Kč. Celkem tedy náklady odvolacího řízení na straně žalovaného činí 11 614,16 Kč. Bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1, v návaznosti na ust. § 142 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **není** dovolání přípustné.

Praha 25. května 2022

Mgr. Lubor Veselý v. r.
předseda senátu